

Buurtgericht samenwerken

‘Meedoen in de buurt’

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Algemene uitgangspunten en organisatie	4
2. Project 'Meedoen in de buurt' Kooimeer.....	7
2.1 Aanleiding en probleemstelling	7
2.2 Wat willen we bereiken.....	7
2.3 Deelprojecten en/of activiteiten	8
2.4 Beschikbaar budget.....	9
2.5 Wijkperspectief	9
2.6 Project 'Meedoen in de buurt' Kooimeer in schema	9
3. Project 'Meedoen in de buurt' Rivierenbuurt.....	10
3.1 Aanleiding en probleemstelling	10
3.2 Wat willen we bereiken.....	11
3.3 Deelprojecten	11
3.4 Beschikbaar budget.....	13
3.5 Wijkperspectief	13
3.6 Project 'Meedoen in de buurt' Rivierenbuurt in schema	14
4. Project 'Meedoen in de buurt' De Hoef Zuid-Oost	15
4.1 Aanleiding en probleemstelling	15
4.2 Wat willen we bereiken.....	15
4.3 Deelprojecten en/of activiteiten	16
4.4 Beschikbaar budget.....	16
4.5 Wijkperspectief	16
4.6 Project 'Meedoen in de buurt' De Hoef Zuid Oost in schema.....	17
5. Project 'Meedoen in de buurt' De Mare	18
5.1 Aanleiding en probleemstelling	18
5.2 Wat willen we bereiken.....	19
5.3 Deelprojecten	19
5.4 Beschikbaar budget.....	19
5.5 Wijkperspectief	20
5.6 Project 'Meedoen in de buurt' De Mare in schema.....	20
6. Project 'Aanpak Jeugdoverlast'	21
6.1 Aanleiding en probleemstelling	21
6.2 Wat willen we bereiken.....	21
6.3 Uit te werken acties/activiteiten	21
6.4 Beschikbaar budget.....	22
Bijlage 1: Investeringsopgave projecten 'Meedoen in de buurt'	23

Inleiding

In 2007 werd het vertrouwde 'Wijkgericht samenwerken' omgedoopt tot 'Buurtgericht samenwerken'. Mensen voelen zich meer verbonden met de buurt waarin ze wonen dan met de wijk. In het 'Buurtgericht samenwerken' wordt hierbij aangesloten.

Met de start van het 'Buurtgericht samenwerken' zijn de volgende belangrijke wijzigingen ten opzichte van het 'Wijkgericht samenwerken' doorgevoerd:

- op bestuurs- en managementniveau is de directe sturing en binding tussen de belangrijkste partners (gemeente, woningcorporaties en politie) versterkt;
- er komt meer accent op maatwerk te liggen bij inzet van mensen en middelen (inzet daar waar nodig op straat-, buurt-, wijk- of stedelijk niveau);
- bijzondere knelpunten of problemen worden projectmatig aangepakt, de zogenaamde 'Speciaal sociaal projecten'.¹

Het doel van 'Buurtgericht samenwerken' is in grote lijnen hetzelfde gebleven: het versterken van de leefbaarheid en de sociale samenhang in de buurt.

De 'Speciaal sociaal' projecten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Ze vinden plaats in benoemde buurten of wijken, waarvan de partners de noodzaak voor sociale projecten onderschrijven. Dit kan door de jaren heen verschuiven en is geen harde lijst. Inbreng van wijkteams of instellingen heeft hier invloed op.
- Ze zijn afgebakend in tijd, ruimte en menskracht. De ambities worden 'smart' geformuleerd.
- Ze kunnen gericht zijn op de aanpak van diverse problemen, zoals: gebrek aan organisatorische verbanden in de buurt, overlast, criminaliteit, anonimiteit, etc.

In dit rapport staan de projecten 'Speciaal sociaal' centraal. Via verschillende buurt- of wijkoverleggen zijn de projecten, met uitzondering van het stedelijke project Jeugdoverlast, tot stand gekomen. Er bestaat in de buurten een breed draagvlak om met de projecten 'aan de slag te gaan'.

Aan het eind van dit projectenoverzicht wordt de investeringsopgave per jaar gegeven. Er is bewust gekozen voor een opzet waarbij de deelnemende partijen in gezamenlijkheid investeren in leefbare buurten. Voor wat betreft de duur van de projecten wordt uitgegaan van een projectperiode van 4 jaar. Hoewel de projecten resultaatgericht zijn verwoord, is het belangrijk om te realiseren dat het hier om ontwikkelingsgerichte projecten gaat, projecten die de komende jaren op onderdelen nog aangepast of aangescherpt worden. Deze aanscherping vindt plaats in overleg tussen de projectleiders en de uitvoerende organisaties.

---

¹ In de besluitvorming over de nieuwe aanpak van het 'Buurtgericht samenwerken' is 'Speciaal sociaal' geïntroduceerd. Het motto van 'Speciaal sociaal' is: 'meedoen in de buurt'. In de publiciteit naar buiten zal dit motto gebruikt worden .

1. Algemene uitgangspunten en organisatie

Hieronder wordt een eerste opsomming van uitgangspunten gegeven; daarna wordt in grote lijnen de inhoud en organisatie van de projecten geschetst.

1.1 Uitgangspunten

- Projecten 'Speciaal sociaal' worden gestart in die wijken waar reeds lange tijd leefbaarheidsproblemen bestaan. Daarbij kan het gaan om nieuwe interventies, maar ook om het voorkomen van 'terugval' wanneer succesvolle interventies of projecten worden afgesloten.
- De projecten zijn gericht op verbetering van de leefbaarheid en daar waar mogelijk ook op het vergroten van het individueel perspectief van bewoners.
- Projecten worden aangegaan voor een periode van 4 jaar. Na 2 jaar vindt er een uitgebreide evaluatie plaats; op basis van de evaluatie wordt bezien of de projecten eventueel aangepast moeten worden. Dit geldt ook voor de afspraken met instellingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering.
- Gemiddeld 1 maal per kwartaal vindt er een breed wijkteamoverleg plaats waarin de resultaten van de projecten worden besproken.
- Waar mogelijk vindt aansluiting/inkadering plaats binnen gebiedsvisies, wijkvernieuwing, en budgetregelingen/prestatie-afspraken met instellingen.
- Er dient sprake te zijn van urgentie: ingrijpen is nodig om de leefbaarheid op een aanvaardbaar peil te krijgen, c.q. te houden.

1.2 Overzicht projecten

De volgende projecten zullen als 'Speciaal sociaal'projecten starten:

- Kooimeer (wijk Zuid)
- Rivierenbuurt (wijk Oudorp)
- Pet-Eilandenbuurt-Spilstraat (wijk De Mare)
- De Hoef Zuid-Oost (wijk De Hoef)
- project Jeugdoverlast

Kooimeer

Na twee brede wijkoverleggen en twee bilaterale overleggen (voorjaar 2008) tussen gemeente en de twee basisscholen (De Fontein en Kardinaal De Jong) is het project opgezet. Er is een groot draagvlak bij partners als Kern8, het onderwijs, politie en woningbouwcorporaties om een gezamenlijk project uit te voeren. De afgelopen 3 jaar is er vanuit het Wijkgericht samenwerken aangedrongen op het realiseren van voorzieningen in de buurt; tot op heden is het niet gelukt om hiervoor middelen vrij te spelen, via 'Speciaal sociaal' zijn er nieuwe kansen. Voor wat betreft de overlast van jongeren: dit is een hardnekkig probleem dat blijvend extra aandacht vraagt.

Rivierenbuurt

Dit project is tot stand gekomen na twee brainstormsessies in het voorjaar van 2008 waaraan de volgende partijen onder leiding van de wijkcoördinator hebben deelgenomen: Kern8, Wijkmeester, woonconsulent Kennemer Wonen, politie, wijkcentrum De Oever en medewerkers van het project Budgetwinkel. Er zijn contacten gelegd met het onderwijs, deelname aan de sessies is niet gelukt. Kennemer Wonen en gemeente hebben de afgelopen jaren flink in de buurt geïnvesteerd. Op sociaal vlak zijn er jaarlijks multiculturele activiteiten georganiseerd. Het nieuwe project is erop gericht om 'dreigende terugval' in de buurt te voorkomen. Er is blijvend aandacht nodig voor de jeugd, het naleven van de regels en de schuldenproblematiek.

De Hoef-Zuid Oost

In september/oktober 2007 is in opdracht van de gemeente Alkmaar en Stichting Woonwaard een buurtenquête gehouden in beide buurten. De gegevens en beleving van bewoners zijn een eerste input geweest. In november 2007 is door de projectleider aan verschillende organisaties in de wijk gevraagd om aan te geven welke problemen zij signaleren in deze buurt.

In januari 2008 is door de projectleider een 7 tal interviews gehouden met professionals die werkzaam zijn in deze buurt. De interviews zijn gehouden met de wijkmeester, de wijkagent, de sociaal cultureel werker, de buurtmeester, de woonconsulent van Van Alcmaer, de woonconsulent van Woonwaard en de

wijkcoördinator. Een 1ste projectvoorstel is gepresenteerd en besproken op 5 februari in het wijkteam West. Tot slot is in april 2008 het bijgeschaafde en definitieve voorstel besproken in het wijkteam, aangevuld met Kern8.

De Mare: Pet Eilandenbuurt/Spilstraat

In september/oktober 2007 is in opdracht van de gemeente Alkmaar en Stichting Woonwaard een buurtenquête gehouden in beide buurten. De gegevens en beleving van bewoners zijn een eerste input geweest. In november 2007 is door de projectleider een 6 tal interviews gehouden met professionals die werkzaam zijn in deze buurt. De interviews zijn gehouden met de wijkmeester, de wijkagent, de sociaal cultureel werker, de buurtmeester, de woonconsulent van Van Alkmaar en de wijkcoördinator. Een eerste projectvoorstel is gepresenteerd en besproken op 4 december in het wijkteam De Mare. In 2008 zijn diverse gesprekken geweest met de gemeente om tot een haalbaar projectvoorstel te komen, die in lijn ligt met de andere projectvoorstellen.

Tot slot is in mei 2008 het bijgeschaafde en definitieve voorstel besproken in het wijkteam, aangevuld met Kern8.

Jeugdoverlast

Dit project sluit goed aan bij het reeds ontwikkelde 'Veilige schooloverleg' tussen de politie, het onderwijs en de gemeente. Met het project Jeugdoverlast wordt op wijkniveau de inzet van politie en jongerenwerk bij de aanpak van jeugdoverlast vastgelegd. Dit volgens de bekende methode Beke. Op stedelijk niveau wordt er een afweging gemaakt van de inzet van (jeugd)agenten, stadstoezicht en ambulant jongerenwerkers over de buurten/wijken.

1.3 Organisatie

Elk project wordt gecoördineerd door een projectleider/opdrachtgever. Woonwaard zal het projectleiderschap/opdrachtgeverschap van de projecten in De Mare en De Hoef Zuid-Oost op zich nemen, dit vanwege de relatie met de brede wijkvernieuwing en beoogde fysieke ingrepen.

Het projectleiderschap/opdrachtgeverschap in de twee andere buurten wordt uitgevoerd door de gemeente. De sector Maatschappelijke Ontwikkeling zal het project Jeugdoverlast coördineren, vanwege de samenhang met het 'Veilige schooloverleg' en de prestatie-afspraken met Kern8.

De projecten 'Meedoen in de buurt' worden ingebed in de bestaande aanpak van het 'Buurtgericht samenwerken'. Het eerste aanspreekpunt voor de bewoners in de wijk zijn de wijkteams, bestaande uit de wijkmeester van de gemeente, de wijkagent, de wijkbeheerders en een vertegenwoordiger van de corporatie. Naast dit 'smalle wijkteam' functioneert er een 'Wijkteam-breed'. Dit wijkteam is breder en staat open voor vertegenwoordigers van het onderwijs, instellingen in de buurt, etc. Functie van dit wijkteam is vooral afstemming.

Minimaal 2 maal per jaar worden er in de 'Speciaal sociaal' buurten brede buurtbijeenkomsten gehouden; bestuurders zullen hierbij aanwezig zijn.

Wijkteam -breed

- Voorzitterschap: wijkcoördinator
- 1 x per 2/3 maanden voortgangsoverleg: stand van zaken lopende initiatieven, inzet initiatiefbudget, gezamenlijke communicatie naar de buurt
- Deelnemers: vertegenwoordigers van instellingen die actief zijn in de wijk
- Uitvoerende organisaties ontwikkelen en onderhouden eigen contacten/netwerken in de buurt.

Brede buurtbijeenkomsten: 2 x per jaar

- voortgang projecten/activiteiten
- uitnodiging nieuwe initiatieven (initiatiefbudget)

Voor wat betreft de inhoud van de projecten 'Meedoen in de buurt' wordt het volgende onderscheid gehanteerd:

Orderingsschema projecten 'Meedoen in de buurt'

Ontmoetingsactiviteiten	Leefbaarheidsprojecten	Nieuwe projectactiviteiten
<p>Onder de noemer 'Ontmoetingsactiviteiten' zullen buurtbewoners actief benaderd worden voor deelname aan bestaande en nieuwe activiteiten in de buurt. In de 'Speciaal sociaal' buurten wonen relatief veel allochtone bewoners. Waar mogelijk zullen ontmoetingsactiviteiten en inburgering gekoppeld worden. Kern8 en Inova ontwikkelen hiervoor een plan van aanpak.*</p>	<p>Onder de noemer 'leefbaarheidsprojecten' wordt bewonersparticipatie gestimuleerd. Waar bewonersgroepen actief zijn, wordt projectmatig ingezet op vergroten veiligheid, het sociaal beheer in de buurt, etc.</p>	<p>Nieuwe initiatieven in de buurt verbinden zich aan de aanpak van 'Meedoen in de buurt'. Voorbeeld: start Ouderkamer Kooimeer, project schuldpreventie Rivierenbuurt.</p>

*

De gemeente Alkmaar heeft met het Rijk afgesproken dat in de periode 2007 t/m 2009 aan ruim 900 inburgeraars een inburgeringstraject wordt aangeboden. Voor de periode daarna zal het rijk een nieuwe taakstelling vaststellen. Via een wijkgerichte aanpak zal in de periode 2009-2011 gestreefd worden naar een bereik van 400 migranten voor deelname aan de wijkgerichte inburgering. Hierbij gaat het om 100 inburgeringsplichtigen en 300 vrijwillige inburgeraars.

2. Project 'Meedoen in de buurt' Kooimeer

2.1 Aanleiding en probleemstelling

Buurtgegevens

De buurt Kooimeer heeft ongeveer 2000 bewoners. 80% van de woningen in de Kooimeer bestaat uit huurwoningen. Een belangrijk deel hiervan bestaat uit galerijflats die voornamelijk bewoond worden door gezinnen met een laag inkomen. 30% van de flatbewoners is van allochtone afkomst

Twee galerijflats zijn eigendom van Woonwaard, één is eigendom van Van Alckmaer. De omgeving rond de flats bestaat uit laagbouw, gedeeltelijk huur (Woonwaard), gedeeltelijk koop.

Er zijn twee (brede) basisscholen, één school voor speciaal basisonderwijs. Er zijn geen sociaal culturele voorzieningen. Ook geen kinder- tiener- of jongerenvoorzieningen. Er is een winkelcentrum nabij.

Eerder genomen initiatieven in relatie tot de actuele situatie

In de wijkplannen die sinds 1999 voor Alkmaar Zuid zijn opgesteld, wordt herhaaldelijk geconstateerd dat de leefbaarheid in de Kooimeer, en met name rond de galerijwoningen, onder druk staat. Dit uit zich in botsende samenlevingsvormen, gezinsproblematiek en jeugdoverlast.

Gemeente en Van Alckmaer hebben begin 2000 een leefbaarheidsproject gestart. Er zijn bewonersbijeenkomsten gehouden en een inventarisatie van problemen leidde tot project: 'Vraag het ze persoonlijk'. Daaruit zijn diverse activiteiten voortgekomen: ontmoetingsbijeenkomsten, welkom nieuwe bewoners, kinderactiviteiten etc.

Resultaat was positief, maar door geldgebrek is het project na twee jaar gestopt.

Begin 2000 was de participatie van Woonwaard beperkt, prioriteit lag vooral in Overdie. Overigens heeft Woonwaard wel diverse fysieke ingrepen uitgevoerd.

De actuele situatie is als volgt:

- De buurt is fysiek goed op orde. Er is geïnvesteerd in speelvoorzieningen voor de jeugd (kunstgrasveld, kinderspeelreintjes, etc).
- Er is sprake van anonimiteit in en rond de galerijflats. Men spreekt elkaar niet (aan).
- Basisscholen signaleren gezinsproblemen; betrokkenheid ouders bij de scholen is laag.
- De participatie van allochtone groepen op school, sociale activiteiten, inburgering etc. kan meer worden vergroot.
- Vandalisme
- Jeugdoverlast blijkt een structureel probleem te vormen; uit recente cijfers van de politiemonitor (Beke-methode) blijkt weer een toename van problemen.
- Tot op heden is er geen bewonerscommissie actief.

Urgentie van het project

De partners in het wijkteam Zuid dringen bij de gemeente aan op het zoeken van een meer structurele en integrale oplossing voor de wijk. In het kader van 'Speciaal sociaal' ligt er de uitdaging om *de anonimiteit in de wijk* (en dan met name rond de drie galerijflats) te verkleinen door een combinatie van sociale maatregelen en activiteiten.

2.2 Wat willen we bereiken

Op basis van twee brede brainstormbijeenkomsten in de wijk Kooimeer - met daarbij aanwezig vertegenwoordigers van het onderwijs, het welzijnswerk, corporaties, politie en gemeente – is er een samenhangend pakket ontwikkeld. Er vindt op drie manieren een sociale investering plaats:

1. Vergroten meldingsbereidheid en participatie bewoners.
2. Actief benaderen van jongeren: aanbieden groepsactiviteiten en coaching.
3. Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten in de wijk.

2.3 Deelprojecten en/of activiteiten

Deelproject 1: Leefbaarheid: vergroten meldingsbereidheid en participatie bewoners

Door het opstarten van een project 'Melden helpt' (werktitel) wordt er naar gestreefd om de meldingsbereidheid te vergroten waardoor overlast en leefbaarheidsproblemen vroegtijdig worden aangepakt. Op basis van een goede registratie en afhandeling van meldingen wordt de betrokkenheid en organisatiegraad van bewoners vergroot. Dat kan via deelname aan buurtpanels, buurtvaderprojecten, bewonersoverleg, etc.

Politie (wijkagent), wijkmeester en huismeesters nemen vanuit de reguliere taken deel aan het project. Voor de versterking van de onderlinge samenwerking en het vergroten van de participatie van buurtbewoners wordt extra budget/formatie beschikbaar gesteld.

Deelproject 2: Actief benaderen van risicojongeren

Overlastgevendende jongeren zijn al jaren een probleem in Kooimeer. Er is sprake van vernielingen, drugsgebruik, diefstal, inbraak etc. Over het algemeen doen de problemen zich bij steeds jongere kinderen voor. Het merendeel van de jongeren is afkomstig uit de galerijflats Albertine Agnesstraat en Amalia van Solmsstraat. Jongeren zijn op zich wel benaderbaar en aanspreekbaar, ze zijn over het algemeen niet gewend aan structuur en weten niet hoe te participeren in activiteiten. Ze zijn onbekend met de verschillende ontplooiingsmogelijkheden. Er is in zeer sterke mate sprake van negatieve gedragsbeïnvloeding van ouderen naar jongeren (ook naar 12-).

Er zijn diverse pogingen ondernomen om jongeren uit Kooimeer toe te leiden naar activiteiten en voorzieningen buiten de wijk (met name Overdie), maar tot op heden blijkt dit lastig te realiseren. Kern8 zal vanuit de reguliere formatie (ambulant jongerenwerk, tienerwerk) blijvend inzetten op de organisatie van activiteiten voor tieners en jongeren in en buiten de wijk.

Uitdaging de komende jaren is om in dit deelproject tieners/jongeren ook met name individueel te benaderen en te ondersteunen.

Door het gebrek aan een geschikte ruimte blijkt het voor Kern8 lastig om jongeren meer individueel te benaderen. Voorgesteld wordt daarom om Kern8 vanuit Speciaal sociaal een bijdrage te verschaffen voor de aanschaf van een bus. Kern8 zal gevraagd worden om, uitgaande van de bestaande formatie, hiervoor een inhoudelijk voorstel in te dienen (kernvraag: hoe kan de bus zo effectief mogelijk worden goed worden ingezet).

Deelproject 3: Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten

Onder de noemer 'Ontmoeting' wordt het beperkte activiteiten aanbod in de buurt de komende jaren uitgebreid. Daarbij kan gedacht worden aan uitbreiding van het 'basisaanbod' waaronder recreatieve activiteiten, kledingbeurzen, etc.

Daarnaast is er een verbinding wenselijk met de wijkgerichte inburgering en opvoedingsthema's. In Kooimeer zal er in 2009 een Ouderkamer starten (relatie met Wijkactieplan Overdie) met als doel het versterken van de opvoedingsvaardigheden van ouders. De onderwijstaak van de scholen staat ernstig onder druk door de problematiek van de kinderen. De betrokkenheid van ouders bij de school is over het algemeen laag: lage participatie, (te) weinig belangstelling voor schoolavonden, niet altijd een goede sfeer tussen de ouders.

Scholen investeren veel in het betrekken van ouders bij de school, maar het blijft lastig om grote successen te behalen. Deze problematiek geldt voor zowel autochtone als allochtone gezinnen.

Rond het thema opvoeding kan het sociaal cultureel werk vormende, informatieve en recreatieve activiteiten organiseren.

Uitgangspunt is dat de ontmoetingsactiviteiten gericht zijn op meer duurzame participatie in de buurt: elkaar leren kennen, samen deelnemen aan activiteiten, actief worden in de buurt.

2.4 Beschikbaar budget

Leefbaarheid: vergroten meldingsbereidheid en participatie bewoners:	€ 50.000,-
Actief benaderen risicojongeren	€ 30.000,- (eenmalig)
Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten	€ 30.000,-

2.5 Wijkperspectief

Bij beide scholen is er draagvlak voor één multifunctionele voorziening voor onderwijs, wijkactiviteiten voor jong en oud en ondersteuning/zorg. Gedurende de projectperiode is het gewenst om een haalbaarheidsonderzoek te starten.

Verder zal nader onderzocht moeten worden hoe er een betere mix van bewoners in de flats kan ontstaan.

2.6 Project 'Meedoen in de buurt' Kooimeer in schema

Doelstelling algemeen Vergroten leefbaarheid in de buurt door de uitvoering van drie deelprojecten gericht op het vergroten van de meldingsbereidheid en participatie van bewoners, het actief benaderen van risicojongeren en het realiseren van ontmoetingsactiviteiten.
Resultaatverwachting op jaarbasis Leefbaarheid <ul style="list-style-type: none">
▪ Voor leefbaarheidproject wordt 2^e kwartaal 2009 een plan van aanpak ontwikkeld in samenwerking met bewoners en wijkteam (smal, breed).
▪ Organisatie van minimaal drie buurtpanels/bewonersbijeenkomsten per jaar gericht op deelname bewoners aan project 'Melden helpt' Ontmoetingsactiviteiten <ul style="list-style-type: none">
▪ Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten, op basis van plan van aanpak 1^e kwartaal 2009 Risicojongeren <ul style="list-style-type: none">
▪ Coaching van 30 risicojongeren
▪ Uitbreiding deelname jongeren aan activiteiten in en buiten de buurt
Organisatie Voortgang projecten wordt geagendeerd in wijkteam-breed. Minimaal 1 x per kwartaal een Wijkteam-breed overleg onder voorzitterschap van wijkcoördinator, met als deelnemers: <ul style="list-style-type: none">
▪ consulent bewonerszaken Woonwaard en Van Alckmaer
▪ basisscholen
▪ Kern8
▪ overige buurtgerichte organisaties
▪ organisatie verantwoordelijk voor wijkgerichte inburgering
Rapportage Minimaal 1 x per kwartaal een voortgangsrapportage.

3. Project 'Meedoen in de buurt' Rivierenbuurt

3.1 Aanleiding en probleemstelling

Buurtgegevens

De Rivierenbuurt bestaat uit 6 galerijflats, verschillende portiekflats en eengezinswoningen. De buurt is gebouwd in de 60-er jaren. Er is sprake van een ruime opzet, veel groen. Het project heeft met name betrekking op het leefklimaat in de Maasstraat, Waalstraat en Geulstraat. De galerijflats en portiekflats zijn eigendom van Kennemer Wonen. Overige woningen zijn particulier bezit. De bevolking is zeer divers: diverse nationaliteiten (80) en veel kinderen. Enkele belangrijke wijkvoorzieningen zijn: wijkcentrum de Oever, tienerhonk 'My Place', kinderopvang Kinderkamer, winkelcentrum Polderhof, sportzaal de Spil, basisscholen de Zeswielen en Prinsenhof en de praktijkschool Rein Abrahamse.

Eerder genomen initiatieven in relatie tot de actuele situatie

In de periode van 1996-2003 kwamen vanuit het wijkteam toenemende signalen waaruit bleek dat leefbaarheid en veiligheid onder druk stond. In 2003 werd daarom gestart met een belevingsonderzoek, uitgevoerd door Kern8. Het onderzoek heeft niet alleen informatie maar ook een aantal betrokken en actieve buurtbewoners opgeleverd.

In de periode 2004-2007 zijn er door gemeente, woningbouwcorporatie Kennemer Wonen en Kern8 (project Multiculturele Buurt, subsidie Oranjefonds) diverse activiteiten uitgevoerd en maatregelen getroffen, waaronder:

- Groenreconstructie
- Opknappen fiets- en voetpaden.
- Intensieve handhaving Stadstoezicht en huismeesters.
- Cameratoezicht galerijflats.
- Speelvoorzieningen tieners (dr. Scheylaan, Geulstraat, Waalstraat, Rijnstraat)
- Activiteiten voor tieners (zaalvoetbal, streetdance, tienerhonk) en kinderen.
- Budgetwinkel in de Oever.
- Activiteiten voor allochtone vrouwen in de Oever (kleden voor Oudorp, sport).

Urgentie van het project

Ondanks de diverse maatregelen blijkt de leefbaarheid in 2005 nog niet op het gewenste peil te zijn. In het Buurtonderzoek leefbaarheid en veiligheid 2005 van Onderzoek en Statistiek blijkt ondermeer het volgende:

Conclusies:

In het buurtonderzoek Rivierenbuurt 2005 wijken een aantal schaalscores negatief af van het Alkmaarse gemiddelde.

Schaalscore: Perceptie sociale kwaliteit woonomgeving

De mensen kennen elkaar in de buurt nauwelijks/de mensen gaan in deze buurt prettig met elkaar om /ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is/ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.

Rivierenbuurt 5,1

Alkmaars gemiddelde 6,1

Schaalscore: Evaluatie van de buurt

De mensen in de buurt blijven hier graag wonen. Het is vervelend om in deze buurt te wonen. Als het mogelijk is ga ik uit deze buurt verhuizen. Als je in deze buurt woont heb je het goed getroffen.

Rivierenbuurt 6,2

Alkmaars gemiddelde 7,7

Schaalscore: Verloedering

Gebaseerd op de mening over het al dan niet vaak voorkomen van de volgende voorvallen in de buurt; bekladding van muren en/of gebouwen; vernieling van telefooncellen of bushokjes; rommel op straat; hondenpoep op straat

Rivierenbuurt 5,8
Alkmaars gemiddelde 5,1

Schaalscore: Overlast

Gebaseerd op de mening over het al dan niet vaak voorkomen van de volgende voorvallen in de buurt; overlast van groepen jongeren; overlast door omwonenden; geluidsoverlast (anders dan verkeer).

Rivierenbuurt 4,3
Alkmaars gemiddelde 3

Naast de schaalscores zijn er een paar onderwerpen, dat in het oog springt in het onderzoek, zoals:

Veiligheid:

32% van de bewoners voelt zich onveilig in de eigen buurt

Alkmaars gemiddelde 19% (in 2004)

Participatie bewoners

68% van de bewoners voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt.

Alkmaars gemiddelde 76%. Rivierenbuurt wijkt significant negatief af van de andere wijken met uitzondering van Overdie.

Voor al deze scores geldt dat de galerijflats slechter scoren dan de portiekflats en de eengezinswoningen. Problematiek concentreert zich op drie flats: Waalstraat, Geulstraat en Maasboulevard.

Conclusie onderzoek kredietbankgegevens:

Rivierenbuurt heeft bovengemiddeld aantal schuldhulpaanvragen en een benedengemiddeld huishoudinkomen t.o.v. andere buurten in Alkmaar.

3.2 Wat willen we bereiken

Het voorzieningenniveau in de buurt is op peil, naast een nieuw wijkcentrum zijn er in enkele flats kleine ontmoetingsruimtes beschikbaar en er zijn huismeesters actief. Een brede, integrale aanpak lijkt, gezien de investeringen die zijn gepleegd, niet noodzakelijk. Het is gewenst om inhoudelijk tot een verdiepingsslag te komen. Dat wil zeggen: concreter inzoomen op doelgroep en/of problematiek. Er is bijvoorbeeld een budgetwinkel actief, maar het bereik kan groter.

In het kader van het buurtgericht werken ligt er de uitdaging om de sociale aanpak toe te spitsen op twee doelgroepen: mensen met laag inkomen, c.q. mensen met budgetproblemen én ouders en kinderen.

De drie thema's in het project Rivierenbuurt zijn:

- Schuldpreventie.
- Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten: 'spelen in de buurt'
- Leefbaarheid: ontwikkeling signaleringsnetwerk

3.3 Deelprojecten

Deelproject 1: Schuldpreventie

Algemeen

Uit het Omnibusonderzoek 2005 geven vooral de bewoners uit twee wijken van Alkmaar (Overdie en Oudorp) aan dat ze schulden hebben. In maart 2006 is gestart met 1 budgetwinkel in het wijkcentrum in Oudorp, voor 1 ochtend per week. Vanaf half oktober 2007 tot eind juni 2008 is er op experimentele basis een tweede budgetwinkel bijgekomen in de Geulstraat. Deze budgetwinkel is gesloten omdat bewoners van de Geulstraat aangaven het niet prettig te vinden om in hun eigen flat geholpen te worden.

Ruim 70 mensen (40 bewoners uit de Rivierenbuurt hebben in de periode tussen oktober 2007 – tot half februari 2008 de budgetwinkel bezocht.

In het kader van 'Speciaal sociaal' wordt er gestreefd naar een groter bereik van de budgetwinkel in de Rivierenbuurt. Aanvullend op het bestaande aanbod (de spreekuren) zullen bewoners via huisbezoeken meer steun krijgen bij de financiële administratie; ook zullen speciale campagnes voor jongeren worden gestart

Minimaal 2 keer per jaar wordt een buurtkrant vanuit schuldpreventie verspreid onder de 900 woningen. In deze krant worden buurtbewoners geïnformeerd over financiële voorzieningen en op voorzieningen waar bewoners recht op hebben. Ook worden bewoners geattendeerd op bestaande budgetteringscursussen, de

openingstijden van de budgetwinkel en de diensten van de Kredietbank. De aanpak zoals die in de Rivierenbuurt wordt ontwikkeld kan vervolgens ook toegepast worden in andere buurten, waaronder Overdie.

Bij aanvang van het project zal het team schuldpreventie de gegevens monitoren en registreren zodat het absolute gebruik van de activiteiten op het gebied van schuldpreventie bijgehouden kan worden. Specifieke activiteiten zijn: huisbezoeken en voorlichtingsbijeenkomsten en projecten voor jongeren.

Huisbezoeken

In het kader van het gemeentelijk project 'Formulierenbrigade' wordt in de Rivierenbuurt gestart met huisbezoeken. Het doel is om bewoners te attenderen op voorzieningen waar zij recht op hebben, het op orde brengen van hun administratie, doorverwijzen en het bieden van ondersteuning bij het invullen van formulieren. Getrainde vrijwilligers krijgen een belangrijke rol bij preventie van schulden.

Verder zal vanuit het Schuldpreventieproject meer ingezet worden op signalering en doorverwijzing voor wat betreft andere problemen, bijvoorbeeld met betrekking tot de opvoedingssituatie.

Voorlichtingsbijeenkomsten en projecten voor jongeren

In samenwerking met Kern8, wijkcentrum De Oever en onderwijsinstellingen in de Rivierenbuurt, geeft de preventiewerker van het schuldpreventieteam voorlichting aan jongeren.

Naast voorlichting over schulden, reclame en verleiding, wordt een project 'sparen en budgetteren' geïntroduceerd. Aan de hand van een kas en een kasboek, leren jongeren sparen voor hetgeen waarvan ze met de gehele groep hebben besloten om voor te gaan sparen. Dit kan een tafeltennistafel zijn voor in het buurthuis, een workshop of een uitje. Het doel is om in een periode van een paar maanden op een creatieve manier geld in te zamelen, door bijvoorbeeld, boodschappen te doen. Jongeren leren ergens voor te sparen en zijn op deze manier op een betrokken wijze bezig met de buurt.

Deelproject 2: Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten

Onder de noemer 'Ontmoeting en participatie' wordt het beperkte activiteitsaanbod in de buurt de komende jaren uitgebreid. Twee thema's zullen met name de aandacht krijgen:

- wijkgerichte inburgering (zie ook hoofdstuk 1)
- spelen in de buurt

'Spelen in de buurt': algemeen

Het is een uitdaging om in de kinderrijke Rivierenbuurt via kinderactiviteiten ouders op een laagdrempelige wijze te ondersteunen bij de opvoeding van kinderen. Speel-o-theken hebben ervaring met een dergelijke aanpak: een informatie-avond over speelgoed leidt dikwijls tot pedagogisch advies, verwijzing en ondersteuning. Uitgaande van de beleving en wensen van kinderen uit de buurt zal toegewerkt worden naar een kunstproject dat enerzijds activerend werkt naar kinderen en anderzijds de binding tussen ouders in de buurt versterkt. Waar mogelijk worden ouders betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten. Van belang is verder dat in de nabijheid van de galerijflats op korte termijn een Centrum voor Jeugd en Gezin zal starten.

Laagdrempelig starten

Voor een blijvend effect en om betrokkenheid van ouders bij hun kinderen te vergroten, is het van belang om zo laagdrempelig mogelijk in te steken met kinderactiviteiten in de Rivierenbuurt.

Een herhaling van Flettepret en Ga je mee zijn hier uitstekende middelen voor. Met Flettepret spelen kinderen onder professionele begeleiding buiten. De nadruk moet hierbij liggen op het spelen van zeer eenvoudige spellen waar ouders ook aan mee kunnen doen en waarbij ze op het idee worden gebracht om het ook zelf met hun kind te doen. Het is de bedoeling dat ouders uit de flats meedoen als vrijwilliger.

Vanuit Flettepret wordt Ga je mee geïntroduceerd worden. Hierbij wordt de groep kinderen meegenomen naar instanties/plekken in de wijk waar al kinderactiviteiten worden georganiseerd zodat ze daar op een laagdrempelige manier kennis mee maken.

Kunstproject

Als door Flettepret en Ga je mee een basis is ontstaan van een groepje kinderen en vaste vrijwilligers (en professionals) die begeleiden zal er eventueel een kunstenaar geïntroduceerd worden voor het kunstproject. Gezamenlijk wordt toegewerkt naar een opvoering/presentatie voor de eigen buurt.

Deelproject 3: Leefbaarheid: ontwikkelen van een signaleringsnetwerk

Algemeen

De leefbaarheid in de buurt wordt verhoogd wanneer bewoners elkaar aanspreken op ongewenst gedrag, wanneer instanties de 'huisregels' helder communiceren en wanneer meldingen ook een goede follow-up krijgen. De verschillende partijen spelen elk hun eigen rol. Om de leefbaarheid in de Rivierenbuurt te verhogen wordt allereerst ingezet op het versterken van de kwaliteit/vaardigheden van huismeesters en wijkmeester door training en, waar nodig, aanvullende ondersteuning.

Daarnaast wordt rond het team van huismeesters een signaleringsnetwerk van betrokken en actieve bewoners opgezet, met als doel: problemen vroegtijdig signaleren en handhaving 'huisregels'

Stappenplan signaleringsnetwerk

- Samen met huismeesters en bewonerscommissies wordt een analyse gemaakt van de huidige problematiek.
- Onderzocht wordt hoe bewoners actiever bij de leefbaarheid in de buurt betrokken kunnen worden.
- Er wordt een start gemaakt met de opzet van een signaleringsnetwerk, een netwerk van bewoners dat in samenwerking met de huismeesters en wijkmeester ontwikkelingen monitort en adviseert over de aanpak.

3.4 Beschikbaar budget

Schuldpreventie:	€ 30.000,-
Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten:	€ 30.000,-
Leefbaarheid: ontwikkeling signaleringsnetwerk:	€ 30.000,-

3.5 Wijkperspectief

Uitvoering van de deelprojecten vindt plaats binnen het bredere kader van een te ontwikkelen gebiedsvisie waarin de in de toekomst gewenste sociale en fysieke situatie in de buurt wordt belicht.

3.6 Project 'Meedoen in de buurt' Rivierenbuurt in schema

<p>Doelstelling algemeen</p> <p>Vergroten leefbaarheid in de buurt door de uitvoering van drie deelprojecten gericht op schuldpreventie, uitbreiding ontmoetingsactiviteiten en het ontwikkelen van een signaleringsnetwerk.</p>
<p>Resultaatverwachting op jaarbasis</p> <p>Leefbaarheid</p> <ul style="list-style-type: none">
▪ 2^e kwartaal 2009: ontwikkelen van plan van aanpak in samenwerking met bewoners en wijkteam (smal, breed).
▪ Signaleringsnetwerk bestaande uit minimaal 6 'buurtcontactpersonen'
▪ Hogere waardering bewoners van de leefbaarheid/veiligheid in de buurt <p>Ontmoeting</p> <ul style="list-style-type: none">
▪ 1^e kwartaal 2009: plan van aanpak uitbreiding ontmoetingsactiviteiten, gelieerd aan de thema's inburgering en 'spelen op straat', uitgaande van de volgende resultaatverwachtingen:<ul style="list-style-type: none">
- 'Spelen op straat': deelname minimaal 20 kinderen en 10 ouders
- Jaarlijkse presentatie/opvoering kunstproject <p>Schuldpreventie</p> <ul style="list-style-type: none">
▪ Handhaving huidig aantal bezoekers budgetwinkel (140 op jaarbasis)
▪ 30 huisbezoeken (formulierenbrigade) op jaarbasis
<p>Organisatie</p> <p>Voortgang projecten wordt geagendeerd in wijkteam-breed. Minimaal 1 x per kwartaal een Wijkteam-breed overleg onder voorzitterschap van wijkcoördinator, met als deelnemers:</p> <ul style="list-style-type: none">
▪ consulent bewonerszaken Kennemer Wonen
▪ basisscholen
▪ Kern8
▪ overige buurtgerichte organisaties
▪ organisatie verantwoordelijk voor wijkgerichte inburgering
<p>Rapportage</p> <p>Minimaal 1 x per kwartaal voortgangsrapportage.</p>

4. Project 'Meedoen in de buurt' De Hoef Zuid-Oost

4.1 Aanleiding en probleemstelling

Buurtgegevens

Het projectgebied De Hoef Zuid-Oost (buurt binnen de wijk Alkmaar-West) telt 2091 inwoners en kent een relatief jonge leeftijdsopbouw. Er wonen vooral veel kinderen en jongeren tot 25 jaar. 47% van de bevolking in het projectgebied de Hoef is van allochtone herkomst. Dit is 10% meer dan in de buurt en 20% meer dan in de wijk waartoe het gebied behoort en ca 2x zoveel als in heel Alkmaar (22%). De grootste groep is de groep bewoners van Turkse herkomst (15%).

86% is huurwoningen, waarvan 67% portiekwoningen zonder lift en 33 % eengezinswoningen. Er zijn 4 verhuurders in het gebied, namelijk van Alckmaer, Woonwaard, Vitalis en een particuliere belegger. De huurwoningen behoren bijna in zijn geheel tot de kernvoorraad.

Het opleidingsniveau in het projectgebied de Hoef ligt lager dan in de wijk West en dan in Alkmaar als geheel. 50% van de inwoners van de Hoef van 18 jaar en ouder is laagopgeleid, tegen 38% gemiddeld in Alkmaar.

Het inkomensniveau in het projectgebied ligt flink lager dan gemiddeld: 42% heeft een inkomen onder de € 1.300,- per maand, tegen 21% gemiddeld in Alkmaar. In de *buurt* de Hoef III en IV ligt het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden 9% lager dan gemiddeld in Alkmaar.

In het projectgebied de Hoef is het percentage niet-werkende werkzoekenden relatief hoog: 9,5% van de potentiële beroepsbevolking (gemiddelde voor Alkmaar 4,5%). Ook het percentage huishoudens met een uitkering ligt relatief hoog (10,2% tegen 4,5% gemiddeld in Alkmaar).

Er wonen veel eenpersoonshuishoudens (46%) en ouderen in de buurt. De vergrijzing in de buurt is hoog vergeleken met andere buurten en wijken in Alkmaar.

Door de relatief goedkope woningvoorraad fungeert de buurt vooral als startersgebied. Van sociale cohesie is vrijwel geen sprake, de betrokkenheid van bewoners is laag, er is sprake van anonimiteit. Allochtone doelgroepen zijn moeilijk bereikbaar.

Actuele situatie

- De gemeente wil nog een aantal fysieke maatregelen nemen in de buurt, zoals de herinrichting van de buurt als 30km zone.
- Het woningbezit van Woonwaard is toe aan onderhoud, zowel binnen als buiten, en heeft een negatieve uitstraling. Woonwaard zal in de 2de helft van 2008 een besluit nemen over de toekomst van deze woningen.
- De fysieke uitstraling van de woonomgeving is zeer sober en eenzijdig
- Betrokkenheid van bewoners is zeer laag. Ook scholen merken dit
- In de wijk is een 'zwarte school' die geconfronteerd met een dalend leerlingaantal
- Er is sprake van een meervoudig wij/zij gevoel (laagbouw-hoogbouw, allochtoon-autochtoon)
- Ontwikkeling De Vleugels (uitbouw zorgcentrum, nieuwe wijkfuncties)
- In september 2007 is een buurtenquête gehouden, waar een analyse van beschikbaar is

4.2 Wat willen we bereiken

In het kader van 'Speciaal sociaal' zal geïnvesteerd worden in de sociale infrastructuur van de buurt om de betrokkenheid en het perspectief van bewoners te vergroten en de anonimiteit in de buurt te verkleinen. Extra aandacht gaat uit naar het betrekken van allochtone groepen en de contacten tussen de verschillende doelgroepen.

Initiatieven om bewonersparticipatie te versterken zullen in samenhang gezien moeten worden met eventuele fysieke ingrepen. De nu opgenomen deelprojecten zijn een eerste start; gaandeweg zullen, op basis van vragen uit de buurt en het wijkteam-breed, nieuwe projecten, dan wel nuanceringen in projecten worden aangebracht. Waar mogelijk dient de aanpak in De Hoef samenhang te vertonen met en gebruik te maken van de expertise in de wijkaanpak in Overdie. Extra inzet op schoon, heel en veilig is voorwaarde.

4.3 Deelprojecten en/of activiteiten

Deelproject 1: Leefbaarheid: investeren in betrokkenheid bewoners

Het vergroten van de betrokkenheid van bewoners gericht op een samenhangende aanpak met aandacht voor bewonersparticipatie, vergroten van het perspectief van bewoners, communicatie voor en door bewoners, stimuleren van contacten tussen doelgroepen en handhaving leefregels.

Deelproject 2: Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten

Het huidige aanbod is beperkt en weinig gevarieerd. Sociaal cultureel werk wordt ingezet om nieuwe activiteiten voor alle doelgroepen te ontwikkelen. Kern8 heeft structureel 12 uur algemeen sociaal cultureel werk en 16 uur tienerwerk. Deze uren worden primair ingezet om de accommodaties (buurthuis en huiskamer tieners) te ondersteunen en te begeleiden. Door uitbreiding van het aantal uren sociaal cultureel werk, zal de wijkgerichte functie van het werk worden vergroot. Uitgangspunten voor nieuwe activiteiten zijn:

- Aansluiting bij de wensen en belangstelling van bewoners (vindplaatsgericht werken).
- Activiteiten zijn gericht op het stimuleren van contact tussen de verschillende doelgroepen.
- Versterken relatie van scholen, waaronder de Bosboom Toussaintschool en de buurt.

Ook in deze buurt wordt ingezet op een combinatie van wijkgerichte inburgering en ontmoetingsactiviteiten. Daarbij is er aandacht voor duurzame participatie en het vergroten van perspectief van bewoners.

4.4 Beschikbaar budget

Leefbaarheid: investeren in betrokkenheid bewoners: € 50.000

Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten: € 50.000

4.5 Wijkperspectief

Woonwaard heeft aangekondigd om zowel de meergezinswoningen als eengezinswoningen grondig aan te pakken. De verwachting is dat na de zomervakantie bekend zal zijn welke variant verder uitgewerkt wordt. Duidelijk is, dat de uitvoering tussen 2009 en 2013 zal plaatsvinden. Gezien de fysieke, sociale en wellicht economische ontwikkelingen en kansen in dit gebied, heeft Woonwaard aangegeven te streven naar een integrale aanpak voor dit projectgebied waarbij nadrukkelijk de samenwerking met andere partners wordt gezocht.

4.6 Project 'Meedoen in de buurt' De Hoef Zuid Oost in schema

Doelstelling algemeen

Vergroten leefbaarheid in de buurt door de uitvoering van twee deelprojecten gericht op het vergroten van de betrokkenheid en uitbreiding van ontmoetingsactiviteiten voor alle doelgroepen.

Resultaatverwachting op jaarbasis

Leefbaarheid:

- 1^e kwartaal 2009 een plan van aanpak, gebaseerd op onderstaande resultaatverwachtingen:
- Een bewonersgroep bestaande uit minimaal 10 bewoners gericht op leefbaarheid en woningen
- Minimaal 3 contactactiviteiten gericht op de verbetering van contacten allochtonen / autochtonen
- In samenspraak met bewoners organiseren van minimaal 2 buurtprojecten/activiteiten

Ontmoeting:

- 1^e kwartaal 2009 een plan van aanpak, gelieerd aan de thema's inburgering en 'contact tussen doelgroepen' en uitgaande van de onderstaande resultaatverwachtingen:
  - Ontwikkelen en uitvoeren van een buurtproject met het onderwijs
  - Deelname van gemiddeld minimaal 20 kinderen aan activiteit op straat
  - Werving van 2 vrijwilligers bij activiteiten op straat
  - Minimaal 1 activiteit gericht op jong / oud
  - Minimaal 3 contactactiviteiten gericht op relatie allochtoon/autochtoon

Organisatie

Voortgang projecten wordt geagendeerd in wijkteam-breed.

Minimaal 1 x per kwartaal een Wijkteam-breed overleg onder voorzitterschap van wijkcoördinator, met als deelnemers:

- consulent bewonerszaken Kennemer Wonen
- basisscholen
- Kern8
- overige buurtgerichte organisaties
- organisatie verantwoordelijk voor wijkgerichte inburgering

Rapportage

Minimaal 1 x per kwartaal voortgangsrapportage.

5. Project 'Meedoen in de buurt' De Mare

5.1 Aanleiding en probleemstelling

Buurtgegevens

In De Mare wordt al geruime tijd gewerkt aan de verbetering van De Mare op tal van terreinen. Dit gebeurt via het wijkperspectief De Mare. Het wijkperspectief De Mare zit in de 2de fase. Deze fase loopt in 2009 ten einde. Inmiddels is, vanuit het wijkperspectief, de buurtvernieuwing PES (Pet, Eilandenbuurt en Spilstraat) gestart. Het project 'Meedoen in de buurt' sluit aan bij het wijkperspectief De Mare en is een integraal onderdeel van de buurtvernieuwing.

De PES buurt in de wijk De Mare scoort in de kansenkaart van het SEV (Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting) relatief laag. In de buurt wonen relatief veel bewoners met een zwakke sociaal-economische positie. Het inkomensniveau is beduidend lager dan het Alkmaars gemiddelde. Er wonen ook relatief veel eenpersoonshuishoudens en bewoners vanuit bijzondere doelgroepen.

De sociale samenhang in de buurt is laag, de betrokkenheid bij de woonomgeving is in vergelijking met andere wijken eveneens laag.

Deze problematiek geldt ondermeer voor de Eilandenbuurt: bewoners spreken elkaar niet (aan), er wordt weinig melding gedaan bij woningcorporaties of politie. Dit terwijl veiligheid wel een belangrijk thema is in de wijk; 40% van de bewoners voelt zich onveilig, waarvan een kwart vaak.

De fysieke inrichting van de buurt is eentonig en stenig; geen inrichting die ontmoeting tot een natuurlijk gegeven maakt. Er is sprake van vervuiling in de buurt. Bewoners spreken elkaar hierop niet aan. Ook het eigen onderhoud van bewoners van tuinen en erfafscheidingen laat in delen van de buurt te wensen over.

Er is wantrouwen in de buurt jegens de gemeente en Woonwaard. Dit omdat er in het recente verleden veel beloofd is, maar naar de mening van bewoners weinig uitgevoerd.

In 2007 is in de buurt het wijkcentrum Mare Nostrum geopend.

Eerder genomen initiatieven in relatie tot de actuele situatie

De gemeente en Woonwaard zijn in het verleden, 1999, al actief geweest vanuit het wijkperspectief De Mare. Door middel van het inzetten van Kern8 (destijds De Maatschap) zijn vele huisbezoeken afgelegd en is er een inventarisatie van de problemen/knelpunten gemaakt. Vanuit de inventarisatie zijn veel actiepunten benoemd die helaas nauwelijks of niet zijn opgepakt.

Verder is begin 2000 het sociale activeringsproject 'Voor mekaar' uitgevoerd. Het project is na een aantal jaren gestopt. Bewoners geven aan dat de motivatie om te stoppen met het project niet duidelijk gecommuniceerd is.

Urgentie van het project

Gemeente en Woonwaard zijn begonnen met een intensief traject die moet leiden tot een fysieke herinrichting en vernieuwing van de PES buurt.

In juni 2007 hebben de partners besloten om deze wijk voor te dragen als een van de wijken die in aanmerking komt voor 'Speciaal sociaal'. De contacten en de samenwerking tussen instellingen en bewoners in de wijk zijn zeker niet optimaal. Het is wenselijk dat professionals in de buurt een actieve houding aannemen naar buurtbewoners en naar elkaar.

De resultaten van een recent gehouden buurtenquête Spilstraat/Eilandenbuurt bevestigen de noodzaak van vernieuwing/verbetering in de wijk.

Aan het eind van 2011 zal wederom de buurtenquête uitgezet worden. Er wordt gestreefd naar een significante wijziging van de uitkomsten op het gebied van veiligheid, tevredenheid woonomgeving, etc.

5.2 Wat willen we bereiken

In het kader van 'Meedoen in de buurt' zal geïnvesteerd worden in de sociale infrastructuur van de buurt om het vertrouwen en betrokkenheid van bewoners te vergroten en de anonimiteit in de buurt te verkleinen. Participatie van bewoners is een belangrijk uitgangspunt. Gekozen wordt dan ook voor een ontwikkelingsgerichte aanpak vanuit het perspectief en de agenda van bewoners.

Beoogd projectresultaat is als eerste dan ook het herwinnen van het vertrouwen van bewoners, en dan het versterken van de leefbaarheid en de sociale samenhang in de buurt. Er zal daarbij specifiek aandacht worden besteed aan het vergroten van het (individueel) perspectief van de bewoners.

De projecten zullen in samenhang met fysieke projecten in de buurt tot uitvoering gebracht worden.

Twee thema's staan centraal: uitbreiding ontmoetingsactiviteiten en het vergroten van de leefbaarheid, met hierbij een accent op veiligheid en sociaal beheer.

Na de projectperiode (4 jaar) ligt er een notitie over hoe de activiteiten en projecten kunnen worden ingebed in de basisstructuren van de wijk.

5.3 Deelprojecten

Deelproject 1: Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten

Ook in deze buurt wordt ingezet op een combinatie van wijkgerichte inburgering en ontmoetingsactiviteiten. Daarbij is er aandacht voor duurzame participatie en het vergroten van perspectief van bewoners. Op kleinschalig buurtniveau worden bewoners actief benaderd en gestimuleerd tot 'meer onderling contact'. In meer algemene zin worden bewoners gestimuleerd om actiever te worden (overleg in de buurt, deelname aan overleg van de wijkraad, deelname aan sociaal culturele activiteiten).

De ontmoetingsactiviteiten richten zich op allochtone doelgroepen (inburgering), autochtone bewoners, kinderen en oudere jeugd. Het is belangrijk om in de buurten aan te sluiten bij de ideeën en wensen van bewoners waardoor de anonimiteit in de buurt doorbroken wordt.

Deelproject 2: Leefbaarheid: participatieprojecten Veiligheid en Sociaal beheer

De participatie van bewoners speelt zich af op 2 niveaus, namelijk op wijk- en buurtniveau.

Op wijkniveau is de wijkraad De Mare een belangrijke partner van gemeente, politie en corporaties. Met de wijkraad worden afspraken gemaakt over de hoofdlijnen van de verschillende maatregelen en vernieuwingen in de wijk. De wijkraad werkt aan een breed draagvlak binnen de verschillende buurten.

In nauwe samenspraak met de wijkraad staan de volgende thema's centraal: veiligheid en sociaal beheer.

Veiligheid

Veiligheid, dan wel onveiligheid is een belangrijk item voor bewoners. Dit geven bewoners aan in de recent gehouden buurtenquête. 40% van de bewoners voelt zich onveilig, waarvan een kwart vaak.

De achtergronden van deze onveiligheid ligt deels in de fysieke omgeving (uitstraling, verlichting), deels in het gevoel dat criminaliteit voorkomt en deels door de aanwezigheid van bepaalde doelgroepen. Bewoners melden niet; ook niet anoniem.

Binnen dit deelproject wordt in nauwe samenwerking met wijkraad De Mare ingezet op het nader analyseren van de problematiek en het maken van afspraken met de verschillende partners (politie, corporatie, etc.) over de aanpak. Belangrijke onderwerpen hierbij zijn:

- drugsoverlast
- vergroten meldingsbereidheid bewoners
- jeugdoverlast
- onveilige plekken
- reguleren instroom bijzondere doelgroepen

Sociaal beheer

In gesprekken met bewoners komt steeds het vraagstuk van gedrag van bewoners terug. Voor bewoners is het lastig (riskant) om andere bewoners aan te spreken en verwachten dat instellingen/organisaties dit voor hen te doen. Het zijn echter de bewoners die met elkaar moeten leven. Zij zijn dus ook degene die moeten bepalen hoe je in een buurt leeft. In den lande zijn experimenten gedaan met gedragsregels, leefregels in buurten. In de Spilstraat zijn er aanknopingspunten om te starten met 'sociaal beheer'. Op basis van opgedane ervaringen kan de aanpak uitgebreid worden naar andere straten.

5.4 Beschikbaar budget

Ontmoeting en activiteiten: € 40.000,-
Leefbaarheid: participatieprojecten Veiligheid en Sociaal beheer: € 50.000,-

5.5 Wijkperspectief

Het wijkperspectief De Mare zit in de 2de fase. Deze fase loopt in 2009 ten einde. Vanuit het wijkperspectief wordt de buurtvernieuwing PES (Pet, Eilandenbuurt en Spilstraat) gestart. De buurtvernieuwing is een groeimodel waarbinnen verschillende projecten, waaronder het project 'Meedoen in de buurt' wordt uitgevoerd.

In de toekomst kunnen ook andere buurten worden aangepakt conform de aanpak in de Pes-buurt. Vanuit het wijkteam is de buurt Rak-Noord (omgeving Gaffelplein) aangegeven als buurt waar een vergelijkbaar project uitgevoerd zou moeten worden.

5.6 Project 'Meedoen in de buurt' De Mare in schema

Doelstelling algemeen Vergroten leefbaarheid in de buurt door uitbreiding van ontmoetingsactiviteiten en de uitvoering van participatieprojecten op het terrein van sociale veiligheid en sociaal beheer.
Resultaatverwachting op jaarbasis Leefbaarheid (veiligheid, sociaal beheer) <ul style="list-style-type: none">
▪ 1ste kwartaal 2009 plan van aanpak, op te stellen in samenspraak met wijkraad De Mare. De volgende resultaatverwachtingen staan hierbij centraal:<ul style="list-style-type: none">
- 2 actieve bewonersgroepen bestaande uit minimaal 7 bewoners elk in de Spilstraat en Eilandenbuurt
- het ontwikkelen van een Sociaal beheerplan Spilstraat
- contact met 50% van de huishoudens in het gebied
- onderzoek naar inzet buurtbudgetten voor beheer en leefbaarheid
- ondersteuning van de wijkraad De Mare bij de uitvoering van projecten en het bereiken van de huishoudens in het gebied (streefgetal: 50% van de huishoudens neemt deel aan activiteiten, bijeenkomsten, etc.) Ontmoeting <ul style="list-style-type: none">
▪ 1^e kwartaal 2009 een plan van aanpak, gelieerd aan de thema's inburgering en 'contact in de buurt' uitgaande van de onderstaande resultaatverwachtingen<ul style="list-style-type: none">
- minimaal 4 activiteiten/projecten samen met bewoners
- contact met 50% van de huishoudens in het gebied
- 1 buurtproject in samenwerking met het onderwijs (basis – en
Organisatie Voortgang projecten wordt geagendeerd in wijkteam-breed. Minimaal 1 x per kwartaal een Wijkteam-breed overleg onder voorzitterschap van wijkcoördinator, met als deelnemers: <ul style="list-style-type: none">
▪ onderwijs
▪ Kern8
▪ overige buurtgerichte organisaties, waaronder de wijkraad
▪ organisatie verantwoordelijk voor wijkgerichte inburgering
Rapportage Minimaal 1 x per kwartaal voortgangsrapportage.

6. Project 'Aanpak Jeugdoverlast'

6.1 Aanleiding en probleemstelling

Aanleiding

De politie past bij het in kaart brengen van groepen jongeren die overlast veroorzaken een specifieke methode toe, genaamd methode Beke. Deze methode leidt tot een indeling in vier type groepen: aanvaardbaar, hinderlijk, overlastgevend en crimineel. In aansluiting daarop is het van belang om per groep de juiste instrumenten in te zetten door de verschillende partners zoals politie, woningbouwcorporaties, jeugd- en jongerenwerk, openbaar ministerie en gemeente. Deze partners hebben gezamenlijk een protocol (bijlage 1) opgesteld dat stedelijke verankering behoeft.

De aanpak sluit aan bij het lokaal jeugdbeleid 2006 – 2009, programma 6 Jeugd en Veiligheid, de omslag van wijkgericht naar het buurtgericht samenwerken en het programma 'Veilig Alkmaar 2009-2014.

Probleemstelling

De wijkteams dragen in samenwerking met de bewoners zorg voor 'Schoon, heel en veilig' in de wijken. Zij worden in het model van het buurtgericht samenwerken ondersteund door het programmateam. Voor de aanpak van jeugdoverlast is een eenduidige werkwijze van belang, die in alle wijken gaat gelden en op stedelijk niveau wordt bewaakt. Hiertoe is in 2007 een stappenplan ontwikkeld dat in samenhang met het buurtgericht samenwerken uitgewerkt dient te worden.

6.2 Wat willen we bereiken

- Een op stedelijk niveau bewaakte eenduidige en consequente aanpak van jeugdoverlast, die op maat in de wijk wordt uitgevoerd.
- Toepassing methode Beke en veiligheidsmatrix leidt tot heldere beoordeling van de overlast en daaraan gekoppelde inzet van instrumenten. Waar heeft welke inzet prioriteit.
- Verbeterde ketenafstemming (in en tussen wijkteams en in project te betrekken partners) in samenhang met de invoering van de regionale verwijsindex.
- Vermindering van de overlast in de wijk.
- Beoogde aanpak maakt, indien relevant, integraal onderdeel uit van andere speciaal sociaal projecten.
- Jongeren die in aanraking komen met politie weten snel welke actie volgt.

6.3 Uit te werken acties/activiteiten

- Convenant tussen Gemeente, OM, Politie, Woningbouwcorporaties en Jongerenwerk waarin werkwijze volgens de shortlist methode Beke en veiligheidsmatrix wordt vastgelegd.
- Op wijkniveau wordt o.l.v. wijkcoördinator shortlist indeling groepen van politie aan ketenpartners voorgelegd en voor zover nodig bijgesteld. Via programmateam Buurtgericht Werken vindt informatieoverdracht plaats naar een stedelijk strategisch overleg.
- Stedelijk strategisch overleg van politie, Gemeente (MO/OOV en MT Buurtgericht samenwerken) en Ambulant Jongerenwerk (Kern8) waarin prioritering inzet ambulant jongerenwerk plaatsvindt.
- Op wijkniveau wordt na besluit tot actie m.b.t. gesignaleerde groep(en), met relevante ketenpartners plan van aanpak opgesteld via de veiligheidsmatrix.
- Convenant tussen de ketenpartners in het jongerenwerk en jeugdzorg over uitwisseling gegevens; gezamenlijk privacyprotocol. **
- Inventarisatie van de diverse casuïstiek overleggen en onderzoek naar het samenvoegen van een en ander tot één stedelijk casuïstiek overleg waarin voor alle betrokkenen, inclusief de aangemelde jongere, duidelijk wordt welke acties binnen welke keten ondernomen worden.**

** Deze acties dienen te geschieden in samenhang met de invoering van de Verwijsindex; De implementatiefase van de regionale verwijsindex start begin 2009.

Een aantal acties vindt op wijkniveau in de praktijk reeds plaats; voor de acties op stedelijk niveau is nauwe samenwerking met Openbare Orde en Veiligheid (OOV) noodzakelijk. Organisatorisch biedt voor de projectleiding de vorming van een tandem OOV/MO (Maatschappelijke ontwikkeling) goede kansen voor een integrale aanpak.

Aanpak in meerdere overlastgebieden tegelijk kan leiden tot een groter beroep op ambulante jongerenwerk dan waarin de huidige budgetregeling voorziet. Overigens is in 2008 met de vaststelling van de nota huiskamers/ tienerwerk door de raad het budget voor het ambulante jongerenwerk reeds verhoogd.

6.4 Beschikbaar budget

In eerste instantie gaat het om uitwerking van vastgesteld beleid (Jeugdbeleid en buurtgericht werken) binnen het daartoe beschikbare budget. Bij de uitvoering moet blijken of het huidige aanbod aan ambulante jongerenwerk voldoet of dat er extra inzet noodzakelijk is. Daarnaast maakt de voorgestelde werkwijze mogelijk behoeften aan jongerenvoorzieningen zichtbaar, anders dan op dit moment beschikbaar binnen het jeugd- en jongerenwerk.

Bijlage 1: Investeringsopgave projecten 'Meedoen in de buurt'

Begroting: Op jaarbasis

Wat	Kosten	Toelichting
Uitbreiding ontmoetingsactiviteiten	€ 150.000	Ongeveer de helft van de activiteiten heeft betrekking op de relatie inburgering-ontmoeting (plan Wijkgerichte inburgering/T3, offerte Kern8 4/11/2008) Aanpak: offerte Kern8 wordt aangevuld met nieuwe offerte voor overige sociaal culturele activiteiten.
Leefbaarheidsprojecten	€ 180.000	Zie de deelprojecten. Aanpak: offerteprocedure
Nieuwe projecten - Ouderkamer	-	Medewerker Ouderkamer Kooimeer wordt ingezet voor 4 scholen, 2 in Overdie, 2 in Kooimeer (dekking Wijkactieplan Overdie)
- Schuldpreventie	€ 30.000,-	Extra inzet Budgetwinkel
Jaarlijkse eenmalige investeringen: - Investering bus 2009	€ 30.000,-	Bijdrage voor de aanschaf.
Totaal op jaarbasis	€ 390.000,-	

Dekking:

Woonwaard:	€	130.000,-
Gemeente	€	130.000,-
Kenn.Wonen:	€	65.000,-
Van Alckmaer	€	65.000,-

Toelichting:

- 'Meedoen in de buurt' geldt voor een periode van 4 jaar.
- Balans wordt opgemaakt na 2 jaar, waarbij de projecten en initiatieven worden bijgesteld.
- Bedragen zijn raambedragen, feitelijke kosten afhankelijk van de offertes/voorstellen instellingen/organisaties.
- Beschikbare budgetten zijn voor personeelskosten, activiteiten- en organisatiekosten (huur ruimte bijvoorbeeld).